

XXI. PHẨM BIẾT VIỆC MA

01

Bấy giờ, Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, tập Không như thế nào? Hiện vào Không Tam-ma-địa như thế nào?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Nếu Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên quán sắc Không; nên quán thọ, tưởng, hành, thức Không. Khi quán như vậy, chẳng để tâm rối loạn. Nếu tâm rối loạn thì không thấy pháp. Nếu không thấy pháp thì chẳng tác chứng.

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Như Thế Tôn dạy, các Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên quán pháp Không nhưng không tác chứng. Làm sao Đại Bồ-tát khi thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, trụ Không đẳng trì mà không tác chứng?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, khi quán pháp Không, trước hết nên nghĩ: Ta nên quán pháp các tướng đều Không, không nên tác chứng. Ta vì học nên quán các pháp Không, không vì chứng quán các pháp Không. Nay là lúc học, không phải lúc chứng.

Khi Đại Bồ-tát chưa nhập định, buộc tâm nơi cảnh tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa, chẳng phải nhập định vị mới buộc tâm nơi cảnh, và tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vào thời gian như vậy, Đại Bồ-tát này chẳng lui sụt tất cả pháp phần Bồ-đề, không chứng lậu tận. Vì sao? Đại Bồ-tát này thành tựu trí tuệ rộng lớn như vậy, khéo trụ pháp Không và tất cả loại pháp phần Bồ-đề, thường nghĩ thế này: Nay là lúc nên học, không nên tác chứng.

Thiện Hiện nên biết: Nếu lúc Đại Bồ-tát trụ Không Tam-ma-địa mà không chứng Không, khi ấy Đại Bồ-tát cũng trụ vô tướng Tam-ma-địa mà không chứng vô tướng. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này thành tựu căn lành kiên định thù thắng, thường nghĩ thế này: Hôm nay nên học, không nên tác chứng. Nay nên tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, đối với tất cả pháp quán Không, vô tướng, phải viên mãn tất cả

pháp phần Bồ-đề. Hôm nay không nên chứng nơi thật tế. Do nhân duyên này, Đại Bồ-tát không rơi vào địa vị Thanh văn, Độc giác, nhanh chóng chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện! Ví như có người hùng mạnh, oai vệ, đứng chỗ kiên cố, khó có thể lay động, hình sắc nghiêm trang, ai cũng thích nhìn, có đầy đủ công đức giới luật tối thắng, thông tuệ khéo lời, đối đáp rất giỏi, đủ tài hùng biện, đủ cách thực hành, biết nơi chốn, biết thời gian. Đối với binh bị, kỹ thuật v.v... học đến rất ráo, thế phòng thủ kiên cố, có thể thắng nhiều kẻ địch. Tất cả kỹ năng đều giỏi, thành tựu, các chỗ công xảo học đến cùng tận. Trí nhớ đầy đủ, biểu lộ một cách mạnh mẽ. Đối với các kinh điển được sự không sợ hãi, có đủ từ tâm và nghĩa khí, có thể lực lớn. Thân thể không khiếm khuyết, các căn đầy đủ. Bà con tiền của rất sung túc, mọi người đều kính phục và ngưỡng mộ. Làm việc gì cũng đều thành tựu. Vì sự nghiệp giỏi nên bỏ công ít mà có lời nhiều. Do nhân duyên này nên giàu có, nhiều của cải quý giá, khéo có thể cấp cho nhiều loài hữu tình, người đáng cúng dường đều có thể cúng dường cho họ, người đáng cung kính có thể cung kính họ, người đáng tôn trọng có thể tôn trọng họ, người đáng khen ngợi có thể khen ngợi họ v.v...

Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Nhờ vậy mà người này vui mừng, phấn chấn tăng bội phần, thân tâm hoan hỷ, tự mừng thầm không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Đúng vậy. Bạch Thiện Thệ! Đúng vậy.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Người đồng mãnh kia thành tựu sự nghiệp đại hưng thịnh như vậy, có nhân duyên nên đem cha mẹ, vợ con, quyến thuộc đi đến phương khác. Giữa đường phải đi qua đồng trống hoang vu hiểm nạn, nơi đó có nhiều ác thú, oán tặc, oan gia ẩn núp và nhiều việc đáng sợ. Bà con lớn nhỏ ai nấy đều kinh hoàng. Nhưng người đó tự tin cậy tài năng kỹ thuật của mình, và sức oai hùng đồng mãnh, nên thân ý thanh thản. Người đó an ủi cha mẹ, vợ con, quyến thuộc chớ có lo sợ, chắc chắn không xảy ra khổ nạn, mau qua đồng trống đến chỗ an ổn.

Nay Thiện Hiện! Ý ông nghĩ sao? Trong đồng trống này kẻ oán hại nổi lên, người đó đã đủ sức mạnh, kỹ năng, thương kính cha mẹ thân thích, trang bị đầy đủ các khí cụ mà có bỏ cha mẹ, vợ con, quyến thuộc một mình thoát hiểm nạn được không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không. Vì sao? Vì người đó có nhiều kỹ thuật, có thể ở nơi đồng trống hóa làm binh tượng đồng mãnh tinh nhuệ, gặp các oán địch làm cho họ vừa trông thấy tự nhiên lui mất. Việc người đó bỏ những người thân, một mình vượt qua đồng trống hiểm nạn, việc này không thể xảy ra. Nhưng người tráng sĩ khi ở giữa đồng trống, không có ý sợ ác thú, oán tặc phương hại. Vì sao? Vì người đó tự cậy mình có oai lực hùng mạnh, và đủ các kỹ thuật nên không sợ hãi.

Bạch Thế Tôn! Người đó dùng thuật khéo léo, đem các bà con, thân thuộc vượt qua đồng trống hoang vu mà không bị tổn hại, chắc chắn đến chỗ xóm làng, thành thị hoặc kinh đô lớn an vui.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát cũng như vậy, vì thương xót các loài hữu tình trong biển khổ sanh tử, nên chánh niệm an trụ từ bi hỷ xả, hộ trì Bát-nhã ba-la-mật-đa căn lành thù thắng, dùng phương tiện thiện xảo như Phật đã dạy, đem các công đức hồi hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Tuy tu không, vô tướng, vô nguyện đầy đủ nhưng đối với thật tế không có tâm tác chúng, không rơi vào địa vị Thanh văn, Độc giác. Vì sao? Vì các Đại Bồ-tát này đầy đủ thế lực lớn, tinh tấn vững bền, hộ trì Bát-nhã ba-la-mật-đa căn lành thù thắng, dùng phương tiện thiện xảo, thề chẳng buông bỏ tất cả hữu tình. Do đó nhất định có thể yên ổn không khó, nhanh chóng chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện nên biết: Nếu khi Bồ-tát tâm từ thương tưởng tất cả hữu tình, vì các hữu tình muốn thí an vui. Khi ấy, Bồ-tát vượt loại phiền não, vượt loại ma và bậc Nhị thừa. Tuy trụ Tam-ma-địa nhưng không đến lậu tận. Tuy khéo tập Không nhưng không tác chúng.

Thiện Hiện nên biết: Nếu Bồ-tát khéo an trụ pháp môn giải thoát Không, thì khi ấy Bồ-tát cũng có thể an trụ nơi vô tướng định. Nhưng đối với phương tiện thiện xảo không chúng vô tướng. Do nhân duyên này vượt khỏi bậc Nhị thừa, quyết hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện nên biết: Như chim có đôi cánh mạnh mẽ, bay bổng trong hư không, bình thân bay liệng rất lâu mà không bị rơi xuống. Tuy nương hư không chơi đùa mà không ở hư không, cũng không bị hư không làm chướng ngại. Nên biết Bồ-tát cũng như vậy, tuy tu tập pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện mà không trụ không, vô tướng, vô nguyện. Cho đến pháp Phật chưa viên mãn cùng tận thì không bao giờ nương vào đó để vĩnh viễn chấm dứt các lậu.

Thiện Hiện nên biết: Như có kẻ cường tráng, giỏi thạo kỹ thuật bắn, muốn chứng tỏ tài mình, ngược bắn hư không. Vì muốn làm cho mũi tên trong hư không không rơi xuống đất, lại đem tên sau bắn nổi đuôi tên trước. Bắn như vậy lần lượt trải qua thời gian khá lâu, mỗi mũi tên nổi đuôi nhau không để cho rơi xuống đất. Nếu muốn làm cho mũi tên rơi thì đừng mũi tên sau, khi ấy các mũi tên mới rơi xuống nhanh.

Nên biết Bồ-tát cũng như vậy, thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, hộ trì phương tiện thiện xảo thù thắng, cho đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì thực hành căn lành chưa được thành thực, nên không bao giờ giữa đường chứng thật tế. Nếu khi đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì thực hành căn lành tất cả đều thành thực, khi ấy Bồ-tát mới chứng thật tế, liền đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Vì vậy, này Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát nào thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, hộ trì phương tiện thiện xảo thù thắng, đều nên đối với pháp tánh sâu xa này quán sát thật đúng đắn, rõ ràng, nếu các pháp Phật chưa thật viên mãn thì không nên tác chứng.

Bấy giờ, Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát thật vô cùng hi hữu, có thể làm những việc khó làm. Nghĩa là tuy hành Không nhưng không trụ Không, tuy hiện nhập Không định nhưng không chứng thật tế.

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói. Vì sao? Vì các Bồ-tát này thề chẳng rời bỏ các loài hữu tình. Nghĩa là họ đã phát nguyện thù thắng vi diệu như vậy: Nếu các hữu tình chưa được giải thoát, ta không bao giờ xả bỏ sự gia hạnh căn lành.

Thiện Hiện nên biết: Các Bồ-tát này do phát khởi tâm rộng lớn như vậy, vì muốn giải thoát tất cả hữu tình, tuy phát tiếp tục ba pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện và Tam-ma-địa nhưng vì hộ trì phương tiện thiện xảo nên không chứng thật tế. Vì sao?

Vì các Bồ-tát này đã hộ trì phương tiện thiện xảo nên thường nghĩ thế này: Ta không bao giờ bỏ tất cả hữu tình mà hướng về viên tịch. Do phát khởi ý nghĩ phương tiện thiện xảo đó, nên trong khoảng thời gian này không chứng thật tế.

Này Thiện Hiện! Nếu các Bồ-tát đối với chỗ sâu xa, hoặc đã quán sát, hoặc sẽ quán sát, nghĩa là chỗ sở hành của ba pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện, đẳng trì, các Bồ-tát này thường nghĩ: Hữu tình ngày đêm khởi tướng hữu tình, hành có sở đắc, dẫn

đến các nẻo tà ác kiến, luân hồi trong sanh tử, chịu khổ vô cùng. Ta vì đoạn tận nẻo tà ác kiến cho các hữu tình kia nên cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì các hữu tình mà thuyết pháp Không sâu xa để chấm dứt sự chấp chặt kia, và ra khỏi khổ sanh tử. Thế nên tuy học pháp môn giải thoát Không mà trong thời gian đó không chứng thật tế.

Thiện Hiện nên biết: Các Bồ-tát này do khởi ý nghĩ phương tiện thiện xảo, tuy ở khoảng giữa không chứng thật tế nhưng không thối lui bốn định vô lượng. Vì sao? Vì các Bồ-tát này đã được phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì, nên bạch pháp tăng bội phần, và các căn dần thông lợi, lực chi giác đạo dần dần tăng ích.

Này Thiện Hiện! Các Bồ-tát này thường nghĩ: Hữu tình ngày đêm thực hành trong các tướng, phát sanh các thứ cố chấp, do đó luân chuyển thọ khổ vô cùng. Ta vì chấm dứt các tướng chấp nên cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì các hữu tình thuyết pháp vô tướng, làm cho chấm dứt tướng chấp, ra khỏi khổ sanh tử. Do đó thường vào vô tướng đẳng trì.

Thiện Hiện nên biết: Các Bồ-tát này nhờ trước đã thành tựu phương tiện thiện xảo và phát sanh ý nghĩ: Mặc dù thường biểu hiện nhập vào đẳng trì vô tướng, nhưng ở trong thời gian đó không chứng thật tế. Tuy ở trong thời gian không chứng thật tế nhưng không thối lui từ bi hỷ xả và các định khác. Vì sao? Vì các Bồ-tát này đã được phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì, nên bạch pháp tăng bội phần, các căn dần thông lợi, lực chi giác đạo dần dần tăng ích.

Này Thiện Hiện! Các Bồ-tát này thường nghĩ: Tâm hữu tình ngày đêm phát khởi, tưởng thường, tưởng lạc, tưởng ngã, tưởng tịnh, do đó dẫn đến sanh điên đảo chấp trước, luân hồi sanh tử, chịu khổ vô cùng. Ta vì chấm dứt bốn điên đảo đó, nên cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì các hữu tình nói pháp không điên đảo. Nghĩa là nói sanh tử, vô thường, vô lạc, vô ngã, vô tịnh, chỉ có Niết-bàn vắng lặng nhiệm mầu, đầy đủ tất cả công đức chơn thật. Do vậy mà Bồ-tát thường nhập vô nguyện đẳng trì.

Thiện Hiện nên biết: Các Bồ-tát này do trước đã thành tựu phương tiện thiện xảo và phát sanh những ý nghĩ, tuy thường hiện nhập vô nguyện đẳng trì mà các pháp Phật chưa hoàn toàn viên mãn thì không bao giờ nơi trung gian chứng thật tế. Tuy nơi trung gian không chứng thật tế, nhưng không thối lui từ bi hỷ xả và các định khác. Vì sao? Vì các Bồ-tát này đã được phương tiện thiện xảo của

Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì, nên bạch pháp tăng bội phần, các căn dần thông lợi, lực chi giác đạo dần dần tăng ích.

Này Thiện Hiện! Các Bồ-tát này thường nghĩ thế này: Hữu tình ngày đêm trước đã thực hành có sở đắc, nay cũng hành có sở đắc. Trước đã hành hữu tướng, nay cũng hành hữu tướng. Trước đã hành điền đảo, nay cũng hành điền đảo. Trước đã hành tướng hòa hợp, nay cũng hành tướng hòa hợp. Trước đã hành tướng hư vọng, nay cũng hành tướng hư vọng. Trước đã hành tà kiến, nay cũng hành tà kiến. Do đó trôi lăn chịu khổ vô cùng. Ta vì chấm dứt những tội lỗi đó nên cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì các hữu tình thuyết pháp sâu xa, làm cho những tội lỗi đó đều vĩnh viễn chấm dứt, không trôi lăn trở lại chịu khổ trong đường sanh tử, nhanh chóng chứng thường lạc, chơn tịnh Niết-bàn.

Thiện Hiện nên biết: Các Bồ-tát này do lòng thương tưởng sâu xa tất cả hữu tình, nên nhiếp thọ thành tựu phương tiện thiện xảo thù thắng Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thường ưa quán sát nơi pháp tánh sâu xa. Đó là không, vô tướng, vô nguyện, vô tác, vô sanh, vô diệt, vô khởi, vô tận, vô tánh, thật tế.

Thiện Hiện nên biết: Các Bồ-tát này thành tựu tri kiến thù thắng như vậy, nếu còn rơi vào pháp vô tướng, vô tác, hoặc ở nơi ba cõi, những điều này không thể xảy ra.

Thiện Hiện nên biết: Các Bồ-tát này thành tựu công đức thù thắng, buông bỏ các hữu tình để hướng đến viên tịch, không chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, làm lợi ích cho hữu tình, chắc chắn việc này không thể xảy ra.

Quyển thứ 550

HẾT